

Skriftlig fremsættelse af lovforslag.

Handelsministeren (Erling Jensen):

Hermed har jeg den ære for det høje ting at fremsætte forslag til lov om butikstid.

Forud for vedtagelsen af den gældende lukkelov i 1970 blev der i offentligheden ført en langvarig, heftig og følelsesladet debat mellem tilhængerne af den bestående retstilstand på lukkelovsområdet og fortalere for lempeligere lukketidsbestemmelser, og også ved lovforslagets behandling i folketingsalen blev de modstridende synspunkter trukket stærkt op.

Medens lovforslagets bestemmelser om dispensationsmulighederne i sommerlandet og den lovtekniske forenkling, forslaget inddrager, bl. a. ved at undtage visse butikker, der kun førte et nærmere fastsat varesortiment, fra lukketidsbestemmelserne, vandt almindelig tilslutning, var dette ikke tilfældet med den foreslåede ændring af de generelle butikstidsbestemmelser.

I konsekvens af de faldne udtalelser under førstebehandlingen og forløbet af udvalgsarbejdet stillede den daværende handelsminister i udvalget et ændringsforslag, hvorefter de i 1950-loven gældende generelle butikslukketider skulle opretholdes, og oplyste samtidig, at det var hans mening at nedsætte en kommission, der bl. a. skulle behandle problemerne omkring de generelle lukketider.

Under den videre folketingsbehandling af lovforslaget mødte handelsministerens tanke om nedsættelse af en kommission almindelig forståelse, idet der bl. a. blev givet udtryk for tvivl om, hvorvidt det vigtige spørgsmål om virkningerne af de oprindeligt foreslåede ændringer i de generelle butikstidsbestemmelser lod sig vurdere på grundlag af de foreliggende oplysninger, ligesom det blev anført, at det forhåndenværende materiale om butiksspørgsmålet syntes at blive bedømt ret individuelt efter særinteresser, fordi det tilsyneladende hvilede på utilstrækkelig autoritet.

Med den nævnte ændring i de generelle lukketidsbestemmelser og andre mindre ændringer i det oprindelige lovforslag blev dette vedtaget af folketinget og fremtræder nu som lukkelov nr. 264 af 10. juni 1970.

Under 9. oktober 1970 nedsatte handels-

ministeren så den bebudede lukkelovskommission med følgende kommissorium:

„Kommissionens opgave er at foretage en vurdering af de samfundsmæssige og erhvervsøkonomiske virkninger af de gældende lukketidsbestemmelser vedrørende butikshandelen og at fremkomme med sådanne forslag til ændringer, som kommissionen på grundlag heraf måtte finde hensigtsmæssige. Kommissionen vil i sit arbejde endvidere kunne inddrage sådanne problemer vedrørende lukketider inden for andre erhvervsområder og for offentlige serviceydelser, som kommissionen finder det naturligt at tage op i denne sammenhæng.“

Kommissionen holdt sit første møde den 2. december 1970, og på 5 års dagen for dens nedsættelse afleverede kommissionens formand betænkningens 2 bind, som nu er folketinget i hænde.

Det samlede resultat af kommissionens arbejde er blevet i alt 12 større og mindre undersøgelser af forhold af væsentlig betydning for vurdering af lukkelovsproblematikken. Der er redegjort nærmere for disse undersøgelser i betænkningen bind I, kap. V, der indeholder dels resumeerne af de undersøgelser, som er foretaget ved forskningsinstitutioner m.v., dels de af kommissionens sekretariat foretagne undersøgelser. De forhold, som er undersøgt, er butikernes belastninger i henseende til kundebesøg og omsætning, husstandenes indkøbsvaner og -ønsker om butikstider, turisternes indstilling til de gældende butikstider, prisdannelse og omkostningsforløb i detailhandelen ved alternative butikstider, detailhandelens struktur og udviklingslinjer i Danmark og Sverige og i nogle andre vesteuropæiske lande samt trivselsproblemer for butiksindehavere og butikspersonale ved en eventuel liberalisering af lukkeloven. Endvidere er der redegjort for virkningerne af den danske dispensationspraksis og for erfaringerne vedrørende butikstider m. v. i Sverige siden udløbet den 31. december 1971 af den svenske lukkelov. Endelig er der redegjort for åbnings- og lukketidspunkter i Danmark og Sverige uden for butikssektoren og for den retlige regulering af detailhandelens butikstid i nogle fremmede lande. Kapitlet indeholder i øvrigt en mellem kommissionens formand og monopoltilsynet stedfunden

[Handelsministeren.]

brevveksling vedrørende aftaler og vedtagelser mellem erhvervsdrivende om begrænsning af den legale butikstid samt en brevveksling mellem formanden og boligministeriet om forholdet mellem lejeloven og lukkeloven, for så vidt angår aftaler om pligt for lejere af butiklokaler til at holde butikkerne åbne i nærmere aftalte perioder.

Kommissionens vurdering af de foranstaltede undersøgelser og det i øvrigt foreliggende materiale findes i betænkningen bind I, kap. III. Det fremgår af betænkningen, at kommissionens undersøgelser viser, at der knytter sig betydelige konkurrencemæssige erhvervsøkonomiske og alment menneskelige interesser til den retlige regulering af lukketiderne, men at undersøgelsesresultaterne ikke peger mod nogen entydig konklusion med hensyn til, hvorledes lukkelovgivningen her i landet bør udformes.

Kommissionen har med baggrund i de foretagne undersøgelser drøftet lukkelovsproblematikken ud fra de interesser, som naturligt må henføres til forbrugerne, butiksindehaverne og butikspersonalet, hvortil kommer de almene, samfundsmæssige interesser i lukkelovsspørgsmålet, og der har været enighed om, at det tilvejebragte materiale taler for dels en vis smidiggørelse af lukkelovgivningen til fordel for såvel forbrugerne som erhvervslivet, dels visse mere tekniske reformer af lovgivningen. Først ved overvejelserne om, hvor langt man bør gå i retning af liberalisering af lukkeloven, deler kommissionen sig i 2 lejre. Om de betragtninger, kommissionens flertal har gjort sig, og som har udkrystalliseret sig til det udkast til lov om butikstid, der er gengivet i betænkningen bind I, kap. IV, kan jeg henvise til den „Sammenfatning“, der indleder betænkningens I. bind, og som samtidig skitserer mindretallets principielle synspunkter og forslag. Sammesteds gives i øvrigt udtryk for, at kommissionen har været enig om, at det næppe vil være muligt at indføre lovbestemte ekspeditionstider i andre sektorer end butikshandelen — kommissionens undersøgelse og vurdering af åbnings- og lukketidspunkter inden for andre erhvervsområder og for offentlige serviceydelser, jfr. kommissoriet, omtales i betænkningen bind I, kap. III, under punkt 5°.

Kommissionsflertallets forslag vedrørende

de generelle lukketidsbestemmelser indebærer, at der indføres en sondring mellem almindelig butikstid og supplerende butikstid. Den almindelige butikstid foreslås fastsat til hverdage kl. 6 til kl. 17.30, dog lørdage kl. 6 til kl. 12. Den supplerende butikstid skal efter forslaget fastsættes til 6 timer ugentlig, der af den enkelte butik kan placeres uden for de rammer, der er fastsat for den for alle butikker gældende almindelige butikstid, med den begrænsning, at den supplerende butikstid højst kan fordeles over tre af ugens dage og ikke placeres på lørdage efter kl. 14 eller på søndage. Den enkelte butik kan således eksempelvis i forlængelse af den almindelige butikstid benytte den supplerende butikstid mandag til kl. 23.30 eller tirsdag, onsdag og fredag til kl. 19.30, eller der kan uden for den almindelige butikstid placeres supplerende faktisk butikstid f. eks. tirsdag og torsdag kl. 19 til kl. 22. Flertallet i kommissionen finder, at forslagets gennemførelse vil betyde en væsentlig udvidelse af den enkelte butiks frihed til at placere sin faktiske — almindelige og supplerende — butikstid efter de foreliggende salgsmuligheder, der kan variere tidsmæssigt afhængigt af vedkommende butiks karakter, varesortiment og beliggenhed samt efter forbrugernes mulighed for at benytte sig af butikkens tilbud.

Herudover foreslås af flertallet visse ændringer i dispensationsbestemmelserne, i undtagelsesbestemmelserne for visse varer og visse butikker samt i reglerne for kontrol med bestemmelsernes overholdelse.

Mindretallet i kommissionen, der ikke finder kommissionsflertallets forslag vidtgående nok, og som principalt mener, at lukkeloven bør ophæves, har i betænkningen bind I, kap. III, i slutningen formuleret en særudtalelse, der munder ud i et subsidiært forslag om, at den almindelige butikstid i detailhandelen på hverdage skal være fra kl. 7 til kl. 17.30, lørdag dog fra kl. 7 til kl. 14. Herudover må enhver butik holdes åben i indtil 10 timer ugentlig, men den supplerende butikstid må ikke placeres på søn- og helligdage. Derudover foreslår mindretallet, der udgøres bl. a. af repræsentanter for de 2 forbrugerorganisationer samt for landbrugsorganisationerne, en bestemmelse om, at branchevedtagelser eller vedtagelser i handelsorganisationer, der begrænser bu-

[Handelsministeren.]

tikstiden ud over, hvad der er fastsat i loven, ikke har gyldighed og ikke er bindende for medlemmerne. I øvrigt tilslutter mindretallet sig kommissionsflertallets forslag til lovens øvrige bestemmelser.

Når man erindrer sig den blæst, der stod om lukkelovsspørgsmålet i 1970, da loven sidst blev ændret, er det bemærkelsesværdigt, at der i kommissionen har været enighed om, at udviklingen tilsiger en større fleksibilitet i lukketidsbestemmelserne end den, der findes i den gældende lov. At nogle medlemmer af kommissionen har ønsket at gå videre, end majoriteten har ment var rimeligt, er kun forståeligt, når henses til de mange interesser, denne lovgivning berører. Når jeg har ment at burde følge kommissionens flertal i det nu fremsatte lovforslag, er det ikke, fordi der står et flertal af kommissionens medlemmer bag dette forslag. En lovkommission er jo ikke sammensat med henblik på, at de forskellige interessegrupper skal være talmæssigt repræsenteret i forhold til deres størrelse, således at det må følge af demokratiske spilleregler, at flertallets indstilling er afgørende. Når mit lovforslag — bortset fra nogle formelle ændringer — er identisk med kommissionsflertallets, er det, fordi jeg er enig med dette i, at en rolig udvikling med stigende fleksibilitet bør tilstræbes på det sensible lukkelovsområde bedømt såvel ud fra almene samfundsmæssige synspunkter som ud fra forbrugernes, detailhandelens og medarbejderens interesse. Jeg vil da heller ikke lægge skjul på, at jeg finder det værdifuldt, at kommissionsflertallet omfatter repræsentanter for detailhandelen, håndværket og industrien samt de store lønmodtagerorganisationer som LO, HK og FTF.

Nogle af de kommentarer, der i dagspressen er fremsat til kommissionsflertallets forslag, går på melodien, at de 5 års kommissionsarbejde har været spildt, at der er barslet med en mus, og at handelsministeren burde lægge betænkningen i en skuffe. Jeg finder ikke, at denne vurdering af kommissionsforslaget og nu lovforslaget er fair. Medens den hidtidige lukkelovgivning altid vedrørende de generelle butikstider har arbejdet med faste og ensartede tidsangivelser, er lovforslaget baseret på det grundprincip, at de handlende inden for visse grænser skal

have mulighed for at tilpasse åbningstiderne efter geografiske, årstidsmæssige og branchemæssige mønstre. Lovforslagets betydning skal ikke, som det siges i betænkningen, søges i forøgelsen af den maksimale butikstid, der foreslås udvidet med 1½ time ugentlig, men navnlig i butikstidens placering. I denne forbindelse — den fremførte kritik af, at butikstiden kun udvides med 1½ time ugentlig — minder jeg om, at det lukkelovsforslag, som handelsministeren fremsatte i 1970, og som gav anledning til næsten lidenskabelige debatter, kun indeholdt en forøgelse af den ugentlige butikstid på 1 time.

Jeg vil gerne rette den misforståelse, som jeg har mødt ved forskellige lejligheder, at lovforslaget påbyder butikkerne at lukke kl. 12 om lørdagen. Dette er ikke tilfældet, idet 2 timer af den supplerende butikstid på 6 timer kan anvendes til, at butikkerne holdes åbne til kl. 14 om lørdagen, og jeg kan tilføje, at der for disse 2 timer ikke efter de gældende overenskomster skal ydes overtidbetaling til de ansatte.

Hovedbestemmelsen i lovforslaget er dettes § 1 om almindelig og supplerende butikstid, hvortil der ud fra informative og kontrolmæssige hensyn er knyttet en regel om, at butikkerne skal skilte med deres åbnings-tider, og at denne skiltning for den supplerende butikstids vedkommende kun må ændres med virkning fra en måneds begyndelse. Blandt de øvrige ændringer, der foreslås i forhold til den gældende lukkelov, skal jeg særlig fremhæve, at mens benzinstationer i dag må sælge benzin, olie m. v. i butikker-nes almindelige lukketid og samtidig må føre andre varer, der kun må sælges inden for de generelle butiksåbningstider, er benzinstationer af kontrolmæssige grunde i lovforslaget henført til de såkaldte sortiments-butikker i § 3, der kun må føre et af handelsministeren fastsat vareudvalg. Efter den gældende lukkelov kan kommunalbestyrelsen efter ansøgning eller på eget initiativ fastsætte udvidede åbningstider for butikker i områder, der i udpræget grad benyttes til sommer- og weekendophold, og for butikker ved den dansk-tyske grænse. Efter forslaget § 5 skal kommunalbestyrelsen efter høring af de berørte organisationer foretage en afgrænsning af områder, der i det væsentlige benyttes til sommer- og weekendophold, og af områder ved den dansk-tyske landegrænse

[Handelsministeren.]

med den virkning, at de generelle lukketidsbestemmelser i forslaget § 1 ikke gælder for disse områder. Som det er nævnt i bemærkningerne til lovforslagets § 5, er det at forventes, at flere butikker i sommerlandet vil blive undtaget fra loven, end tilfældet er efter den gældende lov. Dispensationsmulighederne for salg til turister efter bestemmelsen i forslaget § 6 skulle betyde en lettere adgang til dispensation, end tilfældet er i dag.

I bestræbelserne for at begrænse overtrædelser af lukketidsbestemmelserne er det gjort strafbart for leverandører til sortimentsbutikker at levere varer, der ikke omfattes af butikkens varesortiment, og det foreslås, at sortimentsbutikkerne bl. a. for at advare leverandører skal opsætte skilte ved alle indgange med påskriften „Begrænset varesortiment“.

Lukkelovskommissionen har under sit arbejde indsamlet og behandlet et betydeligt materiale, der, så vidt jeg kan se, belyser alle relevante sider af lukkelovsproblematikken, og har således løst den opgave, der blev stillet ved kommissionens nedsættelse. Folketinget er nu i besiddelse af det baggrundsmateriale, som blev efterlyst i 1970, og grundlaget skulle herefter være tilvejebragt for folketingets stillingtagen til ændringer i denne vigtige erhvervslovgivning. Jeg nærer ingen illusion om, at det nu fremlagte lovforslag repræsenterer den endelige løsning på lukketidsområdet, dertil skrider udviklingen for hurtigt frem, men jeg er af den opfattelse, at lovforslaget netop indeholder den grad af bevægelighed bort fra de senere lukkeloves cementerede butikstidsmønstre, som det i den nuværende situation er rimeligt og forsvarligt at indføre.

Jeg har ved forelæggelsen indskrænket mig til at fremhæve visse principielle spørgsmål og kan i øvrigt henvise til det materiale, der er indeholdt i kommissionens fyldige betænkning og i de udførlige bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser.

Lovforslaget fremsættes hermed til folketingets velvillige behandling.

Formanden:

Der er ikke mere at foretage i dette møde.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, onsdag den 17. december, kl. 10 med følgende dagsorden:

1) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om forsikring af varer og fragt mod krigsfare til søs.

2) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om arbejdsmiljø.

3) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om forbrugsbegrænsende foranstaltninger og lov om forskellige forbrugsafgifter. (Afgift af lysrør samt afgift ved auktions salg).

4) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændring af ligningsloven [af Stetter m. fl.].

5) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om påligningen af indkomst- og formueskat til staten. (Overførsel af underskud) [af Glistrup m. fl.].

6) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændring af forskellige skattelove. (Bl. a. om selvangivelsesfristen, afskrivning på dræningsanlæg og beskatningen af dødsboer og arvinger).

7) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om beskatning ved fusion af aktieselskaber m. v.

8) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om indkomstbeskatning af aktieselskaber m. v. (Sparekasser, andelskasser og investeringsforeninger m. v.).

9) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om påligningen af indkomst- og formueskat til staten. (Ophævelse af privatforbrugsbeskatningen) [af Glistrup m. fl.].

- 10) *Anden behandling af:*
Forslag til lov om ændring af lov om på-
ligningen af indkomst- og formueskat
til staten. (Beskatning af lønindkomst
erhvervet i udlandet).
- 11) *Anden behandling af:*
Forslag til lov om ændring af lov om på-
ligningen af indkomst- og formueskat
til staten. (Beskatning af kursgevinst
og -tab på fremmed valuta).
- 12) *Anden behandling af:*
Forslag til lov om ændring af skattekon-
trolloven. (Ændringer vedrørende pen-
geinstitutioner m. fl.s oplysningspligt).
- 13) *Anden behandling af:*
Forslag til lov om ændring af lov om
stempelafgift.
- 14) *Første behandling af:*
Forslag til folketingsbeslutning om rigs-
retstiltale i Kofoeds Skole-sagen [af Gli-
strup m. fl.].
- 15) *Første behandling af:*
Forslag til folketingsbeslutning om Dan-
marks ratifikation af den i Washington

D C den 8. april 1959 undertegnede
overenskomst med senere ændringer om
oprettelse af Den interamerikanske
Udviklingsbank.

- 16) *Første behandling af:*
Forslag til lov om ændring af lov om bo-
ligbyggeri. (Boliger for unge under
uddannelse. Boliger for ældre. Sociale
institutioner m. v.).
- 17) *Første behandling af:*
Forslag til lov om erhvervelse af arealer
m. v. til anlæg af en jernbane mellem
Snoghøj og Tårup.
- 18) *Spørgsmål til ministrene.*

Mødet hævet kl. 16.13.
